

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske

Strategija i Program prostornog uređenja RH nemaju elemente izravne primjene, već imaju usmjeravajuću i kriterijalnu ulogu.

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatska (Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje, Zagreb 1997.g), temeljni je dokument prostornog uređenja, a polazi od načela održivog razvitka te postavlja koncepciju razvitka Hrvatske uz naglašavanje ekološke osjetljivosti prema okolišu i očuvanju njegovih vrijednosti. U sklopu provedbe konkretnih programa razvoja, naglasak razvoja vidi se u jačanju urbane mreže, stvarne brojčane i funkcijske snage gradova i naselja gradskog karaktera koji ju tvore i razvoju turizma u jadranskoj regiji.

Stoga se u daljnjem promišljanju prostornog razvoja Grada Trilja treba polaziti od smjernica naznačenih u Strategiji.

U nastavku se naznačuju pojedine smjernice iz Strategije RH:

- Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske utvrđena su problemska područja u koja, između ostalih, spadaju ratom zahvaćena područja (fizička, funkcionalna i ekološka obnova), područja uz državnu granicu (integracija u cjelokupan prostor Republike Hrvatske), *obalna područja (propisi o uređenju i zaštiti obalnih područja mora) te područja otoka (razvoj i prometno povezivanje)*.
- Posebnim ciljevima prostornog razvoja naglašava se zaštita prostora i okoliša, i to primjenom suvremenih svjetskih načela zaštite i unapređenja okoliša.
- Temelj za ostvarivanje ciljeva razvoja je stroga zaštita posebno vrijednih resursa: poljoprivredno zemljište, more i obala, nezagađeno tlo, rezerve pitke vode i prirodne šume.
- Intervencije na krškom području bogatom, rezervama pitke vode zahtijevaju primjenu visokih kriterija zaštite okoliša i krajnje racionalno zauzimanje prostora za izgradnju.
- U planiranju trasa velike infrastrukture treba prioritetno ispitati mogućnost korištenja postojećih koridora i izbjegavati zauzimanje novih površina i vrijednih resursa.
- Prioritetne zahvate u prostoru usmjeravati po načelima korištenja rezervi postojećih struktura za djelatnost i stanovanje, te usmjeravati izgradnju u zone s dovoljnim kapacitetima postojeće infrastrukture.
- Posebnu pažnju posvetiti područjima povećanog interesa za ulaganje (turistička i rekreativna područja).
- U uređenju i razvoju naselja koristiti rezerve postojećih struktura (interpolacije).
- Usmjeravati novu izgradnju u dijelove naselja opremljene komunalnom infrastrukturom ili na prostore najpovoljnije za izgradnju nove infrastrukture.
- Radi zaštite negrađevinskog, u pravilu poljodjelskog i šumskog zemljišta utvrditi smjernice i kriterije za gradnju izvan građevinskih područja.
- Veliki učinak na poboljšanju uvjeta života i rada može se postići malim zahvatima i pomacima, mjerama bolje organiziranosti subjekata unutar svojih nadležnosti i unutar lokalnih zajednica. Veliki prostorni zahvati koji bitno mijenjaju značajke temeljne prostorne strukture, a poglavito odnos površina po osnovnom tipu korištenja, moraju biti sagledavani i obrađeni na način koji osigurava cjelovit i integralan plansko-razvojni pristup i kontrolu svih učinaka.
- Strategijska je odluka sustavno ne mijenjati odnos osnovnih kategorija korištenja prostora (poljodjelske, šumske, vodne, građevinske površine).
- Prioriteti razvoja u prostoru su: zaustavljanje negativnih procesa (depopulacija, zapuštanje resursa) i poticanje razvoja ruralnih prostora u cjelini i smanjivanje pritiska na gradove naročito jadranskog područja; stvaranje uvjeta za razvoj gospodarstva u postojećim strukturama naselja, a posebno korištenjem domicilnih resursa.
- Prioriteti zaštite okoliša su: zaštita fizičke cjelovitosti resursa, zaustavljanje daljnjeg širenja naselja (građevinskih područja) i stroga kontrola (usmjeravanje) izgradnje izvan

građevinskih područja, te racionalno korištenje postojećih struktura (poglavito za djelatnosti i stanovanje); promjena načina korištenja resursa s većom pažnjom na biološku osjetljivost i raznolikost, kvaliteta voda i tla te prirodne značajke krajobraznih struktura; sanacija kritičnih mjesta zagađenja okoliša (prioritetno odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda, zbrinjavanje otpada) i uklanjanje zastarjelih, neprofitabilnih i zagađujućih tehnologija.

- Krajnje racionalno korištenje i stroga zaštita strateških resursa: biološka cjelovitost, vegetacija, čista i nezagađena tla, prirodne šume, i dr.
- Korištenjem i zaštitom resursa osobito voditi računa o zaštiti vodnih resursa kao temelja uređenja i zaštite okoliša, te o orijentaciji na prirodne cikluse proizvodnje zdrave hrane, zaštitu tla, ograničavanje daljnjeg intenziviranja klasične proizvodnje, obnovu tradicionalnih i malih gospodarstava.

Program prostornog uređenja Republike Hrvatske

Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje, Zagreb 1999.godine), donio je Hrvatski Sabor u svibnju 1999.godine (NN 50/99), a njime se utvrđuju mjere i aktivnosti za provođenje Strategije s kojom čini zajednički dokument na razini države.

Stoga se u daljnjem promišljanju prostornog razvoja Grada Trilja treba polaziti od smjernica naznačenih u Strategiji.

U planiranju uređenja područja naselja potrebno je provoditi konsolidaciju prostora naselja radi boljeg gospodarenja zemljištem, jačanja funkcija, obnove povijesnih središta i zaustavljanja širenja građevnih područja.

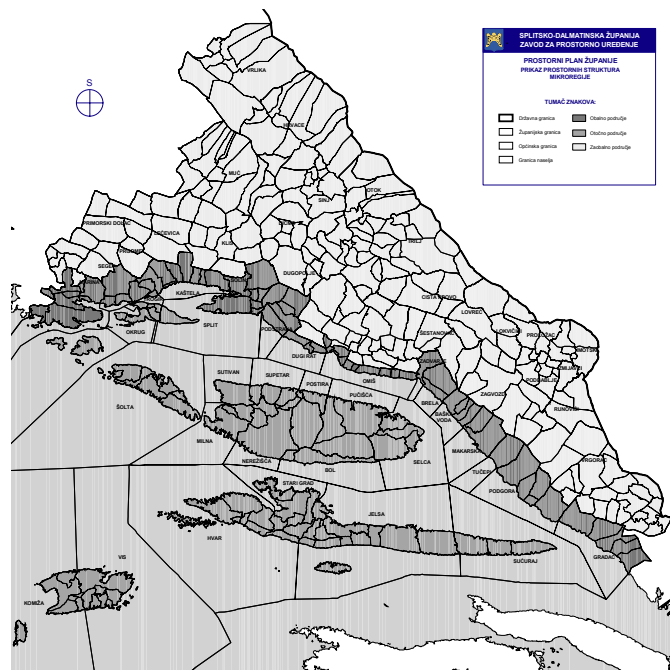
U kontekstu održivog razvitkaposebna pažnja usmjerena je na zaštitu okoliša, ambijentalnih vrijednosti i prostornog identiteta gradova i naselja.

Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije (Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije br. 1/03, 8/04, 5/05, 5/06, i 13/07).

- Planom su razgraničene prostorne cjeline kojima pripada Grad Trilj (Sinjska – Cetinska krajina)

Funkcionalne cjeline			Administrativne cjeline
Regija	Mikroregije	Prostorne cjeline	Općine i Gradovi
Splitsko-dalmatinska županija	Zaobalna	Sinjska – Cetinska krajina	Općine – Dicmo, Otok (dio); Gradovi –Sinj (dio), Trilj (dio)
Splitsko-dalmatinska županija	Zaobalno granično	Sinjska – Cetinska krajina	Općine – Hrvace, Otok (dio); Gradovi –Sinj (dio), Trilj (dio)

Slika 5. Funkcionalne cjeline; obalna, otočna, zaobalna

- Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije za područje Grada Trilja planirano je do 2015.g:
 - ukupna planirana površina naselja i turističkih zona 1.125ha,
 - planirana površina gospodarske namjene – proizvodne 120ha.
- U procjeni *demografskog razvoja* Grada Trilja, uvažavajući ekonomske i demografske kriterije redistribucije u regionalnim kriterijima, te ekonomske potencijale i na njima izgrađene prognoze razvoja, procijenjeno je da će na području Grada Trilja 2015. godine živjeti 15.500 ljudi, te da će biti 1.800 povremenih stanovnika i planira se 700 ležaja u turizmu. Planirana gustoća stanovnika i broja ležaja u turizmu je 16 st/ha.
- Prostornim planom Splitsko - dalmatinske županije se određuju gospodarski sadržaji sljedećih djelatnosti:
 - šumarstvo;
 - poljoprivreda i stočarstvo;
 - ribarstvo i marikultura;
 - turizam;
 - rudarske građevine i postrojenja za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina i
 - ostale gospodarske djelatnosti

Temeljem utvrđenih načela, uvjeta i mjera PPSDŽ i ove Odluke Prostornim planom uređenja Općine i Grada detaljnije se utvrđuju određivanja namjene i uvjeta smještaja pojedinih gospodarskih sadržaja u prostoru.

- Prostornim planom uređenja Grada površine razgraničene za gospodarske djelatnosti, treba razgraničiti u dvije osnovne namjene:
 - Proizvodne: industrijski kompleksi bazične industrije, kemijske industrije, proizvodne-prerađivačke industrije i sve gospodarske djelatnosti koje imaju nepovoljni utjecaj na okoliš i
 - Poslovne: manji pogoni proizvodnje obrade i prerade, obrtništvo, skladišta, servisi, komunalne, slobodne zone i druge usluge, koji nemaju izražen nepovoljni utjecaj na okoliš.
- Prostornim planom užeg područja potrebno je ograničiti mogućnost zadržavanja u prostoru proizvodno industrijskih objekata koji imaju negativan utjecaj na okoliš, izmjenom namjene površine gospodarske namjene, do vremena amortizacije osnovne proizvodno-tehnološke opreme.
- Prostornim planom užeg područja razgraničenje površina športskih sadržaja planirati unutar granica naselja. Na ovim površinama planira se izgradnja pojedinačnih športskih objekata u funkciji obavljanja športskih, društvenih i javnih djelatnosti za pojedinačne športske ili polivalentne namjene sa pratećim sadržajima.
- Prostornim planom užeg područja određuju se površine za rekreaciju. Ove površine ne određuju se kao građevinska područja.
- Određivanjem osnovne mreže javnih i društvenih funkcija određuje se broj i kriteriji za izgradnju objekata društvenih djelatnosti: prosvjete, zdravstva, kulture i socijalne skrbi. Broj pojedinih građevina društvenih djelatnosti određen Planom, predstavlja minimum zadovoljenja tih potreba, dok se konačan broj, raspored i kapacitet tih sadržaja određuje Prostornim planom uređenja Grada.
- Planom je određen prostorni razmještaj ustanova zdravstvene zaštite prema pojedinim grupama zdravstvene djelatnosti. Prostornim planom Grada detaljnije se određuje broj i smještaj ustanova zdravstvene zaštite.
- Planom su određeni uvjeti za određivanje građevinskog područja i korištenje izgrađenog i neizgrađenog dijela građevinskog područja.
- Planom su određeni kriteriji za građenje izvan građevinskog područja.
- PPU užeg područja potrebno je odrediti površine za izgradnju vjetroelektrana. Ovi objekti grade se izvan granica građevinskog područja.
- Krajobrazna osnova određuje područja zajedničkih krajobraznih obilježja, s naznakom pogodnosti, osjetljivosti ili ugroženosti. Ona daje preporuke i mjere režima korištenja, odnosno postavlja krajobrazne uvjete – smjernice u smislu očuvanja svojstvenosti – identiteta prostora.

Krajobrazna osnova je neophodan dokument u prostorno-planskom procesu kako na razini Države tako i Županije te Gradova i Općina. Radi zaštite krajolika, odnosno očuvanja (i/ili uvećanja) postojećih vrijednosti, potrebno je promišljeno i odmjereno unositi nove strukture i sadržaje u krajolik.

- Planiranje razvitka sela i seoskog prostora treba usmjeriti očuvanju seoskog krajolika kao specifičnom vidu kombinacije kultiviranog i izgrađenog krajolika. U tom smislu je potrebno planskim postavkama omogućiti usklađen socio-gospodarski i kulturno-prostorni razvoj.

- Prostornim planovima užih područja treba omogućiti da kulturna dobra budu zaštićena prema svim kriterijima konzervatorske struke te da njihov značaj ničim ne bude ugrožen.
- Planom su date:
 - Smjernice za prostorno uređenje poluurbanih i ruralnih cjelina nacionalne i županijske razine značaja
 - Smjernice za prostorno uređenje fortifikacija nacionalne i županijske razine značaja
 - Smjernice za prostorno uređenje pojedinačnih sakralnih i civilnih kompleksa nacionalne i županijske razine značaja
 - Smjernice za prostorno uređenje arheoloških i hidro-arheoloških zona nacionalne i županijske razine značaja
 - Smjernice za prostorno uređenje etnozona nacionalne i županijske razine značaja
 - Smjernice za prostorno uređenje kultiviranih agrarnih krajolika nacionalne i županijske razine značaja
- Postupanje s otpadom na području Županije temelji se na Programu postupanja s otpadom Splitsko – dalmatinske županije koji je donijela Županijska skupština na 29. sjednici održanoj 28. lipnja 2.000. Ovaj je Program objavljen u "Službenom glasniku Županije splitsko - dalmatinske" br. 7/2000.
- Planom je utvrđena skup aktivnosti koje imaju za cilj očuvanje okoliša u naslijeđenom stanju, te predstavlja mjere sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš.

Kriteriji zaštite okoliša, koji su određeni obuhvaćaju zaštitu, i to: tala, zraka, voda, zaštitu od buke, kao i posebnu zaštitu.

- Kroz mjere provedbe plana, planom su posebno naznačene posebne razvojne i druge mjere koje osobito treba poticati za Zaobalno područje su:
 - Poticati intenzivniji rast žarišnih naselja i naselja povoljnije demografske strukture radi ublažavanja negativnog demografskog procesa;
 - Planom predviđeni raspored proizvodnih kapaciteta i drugih sadržaja u prostoru provesti uz disperziju radnih mjesta i povezati ih s postojećim i planiranim područjima stanovanja i razvojem prometnih sustava;
 - Poticati razvoj veznih pravaca koji osiguravaju razvoj graničnog područja Županije i integriraju zaobalno područje sa susjednim Županijama i Republikom Bosnom i Hercegovinom; i
 - Izgradnja Jadranske autoceste.
- S obzirom na smještajne kriterije, na način kako pojedine djelatnosti funkcioniraju u prostoru u odnosu na planirane potrebe, određuju se sljedeće mjere razvoja:
 - Posebno anti-depopulacijsko značenje imale bi područne osnovne škole (tzv. male planinske škole i škole u udaljenim naseljima), kako bi se uspostavili uvjeti za očuvanje pograničnog i zaobalnog područja;
 - Razvijati mrežu srednjih škola;
 - Objekte primarne zdravstvene zaštite smjestiti u središta gradova i općina;
 - Povećati broj lokacija objekata sekundarne zdravstvene zaštite;
 - Radne zone planirati disperzirano, a posebno odrediti i sačuvati izrazito vrijedne prostore za poljoprivredno-stočarsku djelatnost;
 - Poticati poduzetništvo;
 - Poticati poljoprivredne djelatnosti i razvitak seoskog gospodarstva i turizma; i

- Ulagati u razvoj sustava vodoopskrbe i to prioritetno na područjima gdje je sustav neispravan i gdje je rad sustava nesiguran zbog nedovoljnih količina ili kvalitete vode. Kanalizacijske sustave graditi prema prioritetu zaštite izvorišta vode za piće i vodotoka, prve i druge zone sanitarne zaštite.
- Ovom Odlukom predlažu se posebne mjere razvoja koje se mogu primijeniti po područjima ili građevinama odnosno pojedinim zahvatima, a koje su primjerene prostoru i postavljenim ciljevima:
 - prioritetno planirati gradnju građevina od županijskog značenja u dijelu Županije gdje se želi potaknuti razvoj,
 - u područjima pogođenim dugotrajnim iseljavanjem predvidjeti prodaju uređenog građevinskog zemljišta po povoljnoj cijeni uz ispunjenje određenih uvjeta kao što su mlađe dobne skupine, prijava prebivališta i sl.,
 - odrediti visinu komunalne naknade na način da se potiče privođenje zemljišta planiranoj namjeni,
 - predvidjeti programom mjera za unapređenje stanja u prostoru uvođenjem komunalnog doprinosa za financiranje građenja građevina i uređaja komunalne infrastrukture,
 - predvidjeti osiguranje sredstava za zaštitu i upravljanje zaštićenim dijelovima prostora,
 - predvidjeti mogućnost osiguranja sredstava za financiranje projekata za potrebe općine i grada, kao što su izgradnja građevina društvenih djelatnosti za javne funkcije, prometnica i sličnog putem izdavanja lokalnih obveznica, i
 - predvidjeti mjere za poticanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti kao što su dodjele kredita s povoljnijim uvjetima (manja kamata, duži rok otplate i sl.), novčane poticaje za određenu proizvodnju ili granu djelatnosti, propisivanje nižih stopa poreza na potrošnju i poreza na dohodak.

U članku 52. određene su građevine od važnosti za Državu. Obuhvatom Grada Trilja prolaze slijedeće građevine:

- Cestovne građevine:

- Jadranska autocesta
- D 39 GP Aržano(gr R BiH)- Cista Provo-Dubci (D8)
- D62 Dugopolje (D1) – Šestanovac-Zagvozd-Vrgorac-Kula Norinska-Metković (D9)
- D220 Trilj D60-GP Kamensko gr.R BiH

- Međunarodni cestovni granični prijelazi:

- Stalni međunarodni granični cestovni prijelazi I kategorije (Kamensko)

- Energetske građevine:

-Hidroelektrane:

- Đale (snaga MW 40,8)

Dalekovod, transformatorsko i rasklopno postrojenje napona 110 kV i višeg;

- DV 400 kV Mostar-Konjsko (ukupna dužina trase 68,6 km)
- DV 2x220 kV Orlovac-Konjsko (ukupna dužina trase 28,9 km)

- Vodne građevine:

- retencije i akumulacije za obranu od poplava:

- desni i gornji lateralni kanal sinjskog polja

- Građevine za melioracijsku odvodnju

- melioracijski sustav Sinjskog polja uz uvažavanje kriterija biološke raznolikosti (glavni odvodni kanal Sinjskog polja, detaljna kanalska mreža, putna mreža s većim brojem mostova na kanalima, crpna stanica Trilj s ustavom i trafostanicom i crpna stanica Vedrine s ustavom i trafostanicom)

- Pastrvski ribnjaci:

- Stara mlinica (Grab)

- Športsko-rekreacijska zona namijenjena golfu uz tok rijeke Cetine

- Slobodne carinske zone:

- Trilj-Strmen Dolac,

- Rudno blago:

- Rudnici, tupinolomi, kamenolomi, sadrolomi, područja na kojima se vadi pijesak (pjeskokopi), šljunak (šljunčare), eksploatira nafta i plin i drugo s rudarskim građevinama i rudarskim postrojenjima.

- Građevine na zaštićenom području

- Zaštićeni dijelovi prirode

U članku 53. određene su građevine i zahvati od važnosti za Županiju. U obuhvatu Grada Trilja nalaze se:

- Županijske ceste

- 6082 Siverić (D33) - Vrlika - Ježević - Bajagić - Otok - Grab - D220
- 6124 D60- Vojnić Sinjski
- 6125 Voštane – D220
- 6148 Trilj (D60) – Bisko (D62)
- 6149 Trilj (D220)-Strmen Dolac - Ugljane (D60)
- 6150 Ugljane (D60) – Blato na Cetini (D 62)
- 6151 Ž6150- Nova Sela D62
- 6154 G.Tijarica – D39

- Energetske građevine:

- 110 kV HE Đale – Konjsko
- DV 110 kV Kraljevac – Buško Blato
- TS 35/10 kV: Trilj
- vjetroelektrane.

- Građevine za vodoopskrbu

- vodoopskrbni sustav Ruda

- Građevine sustava odvodnje:

- sustav odvodnje grada Trilja